

Monitoring van akkervogels en zoogdieren in agrarisch gebied

Het INBO en vogelinventarisaties: een lange traditie

Het INBO heeft bijzonder veel ervaring op het vlak van vogelinventarisaties. Er zijn o.a. de tellingen in het kader van de Vogelatlas; er zijn algemene broedvogeltellingen, er zijn gebiedskaracteringen voor broedvogels, ... maar voor de soorten van het open landbouwgebied zijn deze tellingen niet frequent en gedetailleerd genoeg om uitspraken te kunnen doen over bepaalde trends of over regionale verschillen. Daarom werd het MAS-meetnet in het leven geroepen. MAS staat voor *Meetnet Agrarische Soorten* en vormt een onderdeel van het grotere project MBAG (*Meetnet Biodiversiteit in Agrarisch Gebied*).

Het MAS-meetnet

MAS monitort vogels en zoogdieren van het landbouwgebied. De monitoring verloopt als volgt:

- De metingen gebeuren via een punttelling: we noteren alle vogels en zoogdieren die we waarnemen in een straal van 300 meter vanaf een gekozen punt;
- We tellen exact tien minuten per punt. Alle punten worden viermaal per broedseizoen bezocht;
- Er zijn 1.450 punten verspreid over heel Vlaanderen waar vier keer per broedseizoen wordt geteld, volgens vastgelegde termijnen. De telpunten werden op voorhand willekeurig bepaald;
- Via een kaart op een daartoe voorziene app voert de waarnemer de gegevens in. Alle zicht- als hoorwaarnemingen worden geregistreerd in deze app;
- De tellingen gebeuren door professionals, maar er wordt ook sterk ingezet op vrijwilligers die over de nodige kennis en expertise beschikken om het meetnet te versterken.

Omdat alle waarnemingen nauwgezet worden ingegeven in de Avimap app, levert dit data op waarmee het INBO niet alleen de soortendiversiteit maar ook de soortendensiteit van het landbouwgebied in kaart kan brengen. Het MAS-meetnet wil daarmee evalueren of het beleid voor akkervogels in Vlaanderen werkt en of de afbakening van kerngebieden resultaten oplevert. De steekproef wordt minimum vijf jaar uitgevoerd. Op die manier kunnen trends bij vogels van het landbouwgebied waargenomen worden, en dit zowel voor het Vlaamse gewest als op meer regionale schaal. De verzamelde gegevens komen ook van pas om de Europese boerenlandvogelindex preciezer te bepalen.

Micro-onderzoek

Tijdens MAS-tellingen worden broedparen geteld, vaak op basis van het aantal zingende mannetjes. Dat leert ons echter niet waar en hoe vaak akkervogels broeden. Aanvullend op de MAS-punttellingen wordt er daarom ook ingezet op micromonitoring. Met dit onderzoek proberen we na te gaan hoe succesvol akkervogels zijn in het uitbroeden van hun nest. Daarnaast proberen we in te schatten hoeveel jongen ze grootbrengen en waar ze voedsel halen voor hun jongen. We doen deze monitoring voor twee doelsoorten: grauwe gors en veldleeuwerik. Hiermee willen we nagaan in hoeverre de gewassen en hun bijbehorende bewerkingen een invloed hebben op deze soorten. Dankzij de jaarlijkse MAS-punttellingen in combinatie met het bijkomende micro-onderzoek krijgt het INBO een beter zicht op trends bij akkervogels en kan het beleid gerichter geadviseerd worden.